

Sygnatura akt I Ns 44/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Rejonowy w Wieluniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Ewelina Puchalska

Protokolant sekr. D. S.

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2018 r. w Wieluniu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) sp. z o.o. z siedzibą w S.

z udziałem M. S. (1), K. G. (1), A. P., M. K. (1), M. P.

o stwierdzenie nabycia spadku

p o s t a n a w i a:

1. stwierdzić, iż spadek po J. P. (1) z d. W., córce J. i A., zmarłej w dniu 17 stycznia 2015 roku w W., ostatnio stale zamieszkałej w S., nabyli na podstawie ustawy:

- **córka M. S. (1) z domu P.**, córka G. i J. w 3/9 (trzy dziewiąte) części,

- **córka K. G. (1) z domu P.**, córka G. i J. w 3/9 (trzy dziewiąte) części,

- **wnuczka M. K. (1) z domu P., córka C. i K.** w 1/9 (jedna

dziewiąta) części,

- **wnuk A. P., syn C. i K.** w 1/9 (jedna dziewiąta) części,

- **wnuk M. P., syn C. i K.** w 1/9 (jedna dziewiąta) części,

2. oddalić wniosek o zasądzenie kosztów postępowania na rzecz wnioskodawcy i ustalić, iż koszty te ponoszą zainteresowani w zakresie dotychczas przez siebie wydatkowanym.

Sygn. akt I Ns 44/18

UZASADNIENIE

(...) Sp. z o.o. w S. wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie, że spadek po J. P. (2) zmarłej w dniu 17 stycznia 2015 roku nabyła córka M. S. (1). Wnioskodawczyni wniosła także o zasądzenie od uczestniczki na swoją rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że wnioskodawczyni posiada wierzycelność wobec J. P. (2) wynikającą z orzeczenia sądowego.

Uczestniczka postępowania M. S. (1) uznała wniosek. Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2018 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie

w charakterze dodatkowych uczestników postępowania K. G. (1), A. P., M. K. (1) i M. P., którzy na rozprawie w dniu 15 maja 2018 roku oświadczyli, że nie są spadkobiercami, bo nie otrzymali spadku.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

J. P. (2) zmarła jako wdowa w dniu 17 stycznia 2015 roku w W., a jest ostatnim miejscem zamieszkania był S., gdzie mieszkała z córką M. S. (1). Spadkodawczyni miała jeszcze dwoje dzieci: K. G. (1) i C. P. (1), który zmarł w dniu 09 października 1989 roku, pozostawiając troje dzieci: A. P., M. P. i M. K. (1). Żadna z córek J. P. (2), ani jej wnukowie nie składali oświadczeń odrzuceniu spadku, o jej śmierci dowiedzieli się w tym samym dniu kiedy zmarła. J. P. (2) nie pozostawiła testamentu. Nikt ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia po niej, nikt nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. (bezsporne: odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni k. 3, odpis skrócony aktu małżeństwa uczestniczki M. S. k. 4, odpis skrócony aktu małżeństwa uczestniczki K. G. k. 59, odpis skrócony aktu małżeństwa uczestniczki M. K. k. 60, odpis skrócony aktu urodzenia uczestnika A. P. k. 61, odpis skrócony aktu zgonu C. P. k. 62, odpis skrócony aktu urodzenia uczestnika M. P. k. 65, zapewnienia spadkowe na rozprawie w dniu 13.03.2018 r. płyta k. 38 i 15.05.2018 r. płyta k. 76)

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie niekwestionowanych przez strony dokumentów urzędowych oraz zapewnień spadkowych uczestniczek postępowania, które zgodnie zostały potwierdzone przez pozostałych uczestników, a Sąd uznaje je za wiarygodne i znajdujące potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy (art. 924 k.c.). Spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku (art. 925 k.c.). Spadkiem są prawa i obowiązki majątkowe zmarłego, które przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi niniejszej (art. 922 § 1 k.c.).

Powołanie do spadku, czyli dziedziczenie, może być testamentowe, jeżeli spadkodawca wyraził swą wolą w testamencie odpowiadającym wymaganiom formalnym, bądź ustawowe, w sytuacji gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 k.c.).

W przedmiotowej sprawie ma miejsce dziedziczenie ustawowe, bowiem spadkodawczyni nie pozostawiła testamentu. Podkreślić należy przy tym, że zgodnie z podstawową zasadą prawa spadkowego wyrażoną w art. 1I przepisów wprowadzających k.c., o nabyciu spadków przez spadkobierców decyduje stan prawny istniejący w chwili otwarcia spadku.

Spadkobierca może odrzucić spadek, co skutkuje wyłączeniem go od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku (art. 1020 k.c.), przy czym stosownie do art. 1015 § 1 k.c. oświadczenie o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w tym terminie jej jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 17 października 2015 roku).

Dla spadkobiercy ustawowego termin dowiedzenia się o tytule swojego powołania rozpoczyna bieg najwcześniej w dniu, w którym dowiedział się o śmierci spadkodawcy, jeśli już wtedy wiedział o stosunku pokrewieństwa łączącym go ze spadkodawcą, a uzasadniającym jego powołanie do dziedziczenia w pierwszej kolejności po nim. Brak wiedzy spadkobiercy o fakcie śmierci spadkodawcy nie może więc rodzić skutków w postaci liczenia względem niego terminu z art. 1015 § 1 k.c.

Jak wynika z okoliczności sprawy każdy ze spadkobierców J. P. (2) miał wiedzę o jej śmierci oraz o łączącym ich z nią stopniu pokrewieństwa. Żaden nie złożył oświadczeń o odrzuceniu po niej spadku, zatem uznać należy, że na skutek upływu sześciu miesięcy od dnia dowiedzenia się o ich tytule do powołania nastąpiło z mocy prawa przyjęcie przez nich spadku wprost, zatem bez ograniczeń za długi spadkowe.

Spadkodawczyni J. P. (2) zmarła jako wdowa, pozostawiając dwie córki oraz wnuki, będące dziećmi zmarłego przed nią syna. Dziedziczenie spadkobierców J. P. (2) następuje zatem na podstawie art. 931 k.c.

W świetle tego przepisu dzieci zmarłej dziedziczą w częściach równych, natomiast wnuki dziedziczą udział spadkowy, który przypada na zmarłego syna

spadkodawczyni w częściach równych. Stosownie zatem udział spadkowy każdego

z trojga dzieci J. P. (2) wynosi po 1/3 części dla M. S. (1), K. G. (1) i C. P. (1). Udział spadkowy C. P. (1) ulega dziedziczeniu przez jego troje dzieci w równych częściach, zatem M. K. (1), M.

P. i A. P. przypada po 1/9 części spadku po J. P. (2).

O powyższym orzeczono w pkt. 1 postanowienia na podstawie art. 931 k.c.

O kosztach Sąd orzekł jak w punkcie 2 postanowienia, na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Zasadą obowiązującą w postępowaniu nieprocesowym wyrażoną w § 1 art. 520 k.p.c. jest, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Z zasady tej wynikają, jak trafnie dostrzegają komentatorzy, następujące wnioski:

- 1) każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane z poszczególnymi czynnościami, których dokonał;
- 2) każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane z jego działaniem;
- 3) każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane z czynnościami procesowymi sądu, podjętymi w jego interesie (Komentarz do art. 520 k.p.c. pod red. A. Zielińskiego, Legalis).

Wyjątki od tej zasady przewidziane są w § 2 i 3 art. 520 k.p.c. i przedstawiają się następująco:

- 1) stosunkowe rozdzielenie obowiązku zwrotu kosztów, jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania;
- 2) włożenie obowiązku zwrotu kosztów na jednego z uczestników postępowania w całości w zależności od stopnia zainteresowania wynikiem postępowania lub sprzeczności interesów;
- 3) włożenie - w razie sprzeczności interesów uczestników - na jednego uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązku zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika;
- 4) włożenie na jednego uczestnika obowiązku zwrotu kosztów, jeżeli postępował on niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie.

Do rozstrzygania spraw objętych wymienionymi wyżej wyjątkami przyjmuje się odpowiednie stosowanie przepisów o kosztach procesu, a więc art. 98 i nast. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Podkreśla się w doktrynie, że z uwagi na swoistość postępowania nieprocesowego oraz rolę osób uczestniczących w nim uczestniczących, rozstrzygnięcie o jego kosztach winno odpowiadać względem słuszności, które mają decydujące znaczenie przy ustalaniu obowiązku zwrotu kosztów, pomiędzy uczestnikami tego postępowania (A. Z., J. B., Zwrot kosztów postępowania nieprocesowego, P.. 1995, Nr 7-8, s. 59 i nast.).

Przyjmuje się, że interesy uczestników są sprzeczne, gdy toczy się między nimi spór, podobnie jak w procesie zgłaszane są przez niektórych wnioski, które sąd następnie oddala lub odrzuca, co skutkuje uwzględnieniem twierdzeń innych uczestników. W takiej sytuacji sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez innego uczestnika. Oddalenie bądź odrzucenie wniosków niektórych uczestników faktycznie oznacza przegranie przez nich sprawy. W sytuacji zaś, kiedy w postępowaniu sąd wzywa do udziału w sprawie uczestników, których udział jest konieczny, uzasadnione będzie obciążenie kosztami tego uczestnika, który przez swe oświadczenie lub nieuzasadnione wnioski spowoduje dodatkowe koszty lub zwłokę w rozstrzygnięciu sprawy, albo też przez swe zachowanie da wyraz swemu stanowisku sprzecznemu z wnioskami i interesem innych uczestników i w ten sposób uzyska charakter ich "przeciwnika" i "strony przegrywającej" (Komentarz do art. 520 k.p.c. pod red. A. Zielińskiego, Legalis).

Podkreślić należy również, iż przewidziana w § 2 art. 520 k.p.c. możliwość obciążenia obowiązkiem zwrotu kosztów jednego z uczestników postępowania w całości w zależności od stopnia zainteresowania wynikiem postępowania lub sprzeczności interesów ma charakter fakultatywny - "sąd może". Daje to sądowi możliwość - w granicach swobodnej oceny - rozważenia wszystkich względów przemawiających bądź za zasądzeniem, bądź za odmową zasądzenia zwrotu kosztów poniesionych przez innego uczestnika.

Mając na uwadze przebieg zakończonej sprawy o stwierdzenie nabycia spadku stwierdzić należy, że postępowanie nie miało charakteru spornego. Uczestnicy postępowania, za wyjątkiem M. S. (1), która uznała wniosek, kwestionowali swoje dziedziczenie, jednakże zgodnie potwierdzili złożone zapewnienia spadkowe i nie utrudniali oraz niepotrzebnie nie przedłużali postępowania, które zakończyło się na rozprawie, na którą zostali wezwani wszyscy spadkobiercy.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu, brak jest jakichkolwiek podstaw do tego by spadkobierców obciążać kosztami tej sprawy.

W postanowieniu z dnia 09 grudnia 1999 r., III CKN 497/98, OSN 2000, Nr 6, poz. 116), Sąd Najwyższy przyjął, że uznanie przez sąd w postępowaniu nieprocesowym, że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w art. 520 § 1 k.p.c., powoduje oddalenie tego wniosku. Dlatego też uznając, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzą przesłanki określone w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., Sąd oddalił wniosek o zasądzenie kosztów postępowania od uczestników postępowania i ustalił, iż koszty te ponoszą zainteresowani w zakresie dotychczas wydatkowanym, o czym orzekł w pkt. 2 sentencji.